

Finans- og skattepolitikk i EU

16.05.14.

Rapport fra finansrådene ved EU-delegasjonen i Brussel,

Lars Erik Østby og Astrid Erlingsen.

I Økonomi	1
<i>Finansministtermøtene 5. og 6. mai</i>	<i>1</i>
Eurogruppen 5. mai	1
ECOFIN 6. mai	3
<i>Bankunionen</i>	<i>4</i>
II SKATT	4
<i>ECOFIN - Finansministrenes møte 6. mai</i>	<i>4</i>
<i>Mor-/datterdirektivet – problemet med dobbelt fritak for skatt.....</i>	<i>4</i>
<i>Status i samarbeidet om en avgift på finansielle transaksjoner (Financial Transaction Tax – FTT)</i>	<i>6</i>
III BUDSJETT	8
<i>Framgang i prosedyren for budsjettåret 2015.....</i>	<i>8</i>

I ØKONOMI

Finansministtermøtene 5. og 6. mai

Eurogruppen 5. mai

Hovedtemaene på dette møtet i Eurogruppen var:

- Gjennomgang av den økonomiske situasjonen i enkelte av medlemslandene, også med bakgrunn i de dybdeanalysene om makroøkonomiske ubalanser i landene som Europakommisjonen la fram i mars.
- Den økonomiske utviklingen generelt i eurosone på bakgrunn av Kommisjonens oppdaterte makroprognoser (Spring Economic Forecast) som ble offentliggjort samme dag og presentert for finansministrene.
- Direkte rekapitalisering av banker (fra European Stability Mechanism, ESM).

Portugal: Regjeringen i Portugal annonserte dagen før møtet i Eurogruppen sin beslutning om at landet vil avslutte det inneværende låneprogrammet fra EUs krisemekanismer (og IMF) i mai som forutsatt, uten å be om nye lån og uten noen form for overgangsordninger med EU. Dette er slik også Irland avsluttet sitt låneprogram i slutten av 2013. Portugal har stort sett hele veien fått gode skussmål fra de internasjonale långiverne for hvordan landet har fulgt opp forpliktelsene det er pålagt, og Eurogruppen støttet på møtet fullt ut regjeringens beslutning.

Portugal har fremdeles en tung veg å gå med å opprettholde tempoet i politikktilpasninger og nødvendige reformer, selv om landet nå igjen oppnår en riktignok moderat og skjør vekst i sin økonomi - og EU vil følge

utviklingen nøye gjennom sine overvåkingsprosedyrer og rammene for sin *post program surveillance*. [Her](#) er Eurogruppens statement om Portugal etter møtet 5. mai.

Hellas: Etter at Eurostat i uke 17 konstaterte endelig at primæroverskuddet i statsbudsjettet i Hellas i fjor var på 0,8 pst. av BNP (1,5 mrd. euro), var det mange som ventet at Hellas allerede på dette møtet ville be om at vurderinger av lettelsers og tilpasninger i gjeldsbetalingene i låneprogrammet settes i gang snarest. Eurogruppen sa seg i 2012 villig til å vurdere tilpasninger/lettelsers i gjeldsbyrden når Hellas oppnår primæroverskudd i statsbudsjettet (selv om det ikke var den eneste betingelsen). Men greske myndigheter har ennå ikke lagt fram noen plan for hvordan gjeldsbetingelsene bør kunne tilpasses for at gjelden skal bli bærekraftig, og den greske finansministeren fremmet ikke krav om lettelsers på dette møtet. Eurogruppepresidenten Dijsselbloem gjentok etter møtet at ytterligere forhold og oppfølging av betingelsers må gjennomgås før en kan vurdere dette nærmere, herunder også situasjonen for den greske banksektoren, og at dette derfor må gjøres i forbindelse med neste *review* av Hellas etter sommeren.

Etter at Troikaens forrige *review* av det inneværende støtteprogrammet for Hellas endelig kunne avsluttes sterkt forsinket i mars og Eurogruppen sluttet seg til konklusjonene i sitt møte i begynnelsen av april, utbetalte ESM/EFSF nye lån på 6,3 mrd. euro i uke 18. Det vil bli utbetalt ytterligere 1 mrd. euro i juni og 1 mrd. euro i juli dersom Hellas oppfyller vilkårene for disse lånene. Presidenten i ESM/EFSF, Claus Regling, opplyste at det da vil gjenstå 1,8 mrd. euro i det nåværende støtteprogrammet for Hellas.

Møter våren 2014

Juni

- 19.** Møte i Eurogruppen
- 20.** Møte i ECOFIN
- 26. – 27.** Møte i det europeiske råd

Hellas presenterte på møtet den overordnede vekststrategien som den greske regjeringen har utarbeidet. Strategien omfatter elementer som gradvise lempinger i skattenivået, ytterligere reformer i arbeidsmarkedene, stimuli til innovasjon, produktivitet og konkurranse, diverse sektorsatsinger, endringer i utdanningssystemet, ytterligere privatisering og enklere rammebetingelsers for næringslivet. Eurogruppen støttet foreløpig innretningen av strategien, som imidlertid vil bli nærmere konkretisert og detaljert og deretter drøftet nærmere også i Eurogruppen senere. [Her](#) er Eurogruppens statement om Hellas etter møtet 5. mai.

Tyskland/Østerrike: Sist høst praktiserte EU for første gang det regelverket som innebærer at Kommisjonen og Rådet skal bli forelagt landenes foreløpig budsjettplaner/-utkast for å vurdere om de er i tråd med felles målsettinger og krav. Luxembourg, Østerrike og Tyskland var da i ferd med å etablere nye regjeringer, og tilsvarende vurderinger av deres budsjetter har måttet utsettes til nå. Som ventet har Kommisjonen kommet til at Luxembourg, som ble vurdert allerede i april, og Tyskland har budsjetter for 2014 som er helt i tråd med alle fiskale regler/målsettinger som EU nå har etablert. For Østerrike derimot er vurderingene at landets budsjett innebærer risiko for å bryte med betingelsene i Stabilitets- og vekstpakten. Eurogruppen sluttet seg til disse vurderingene og fikk forsikringer fra Østerrike om at det vil bli gjort ytterligere tilpasninger slik at denne situasjonen avverges. [Her](#) er Eurogruppens statement knyttet til disse forsinkete budsjettvurderingene.

Spania: Eurogruppen ble informert om Kommisjonens første rapport om *post program surveillance* for Spania etter at landet ved siste årsskifte avsluttet støtteprogrammet fra EU som var nødvendig for å bidra til å stabilisere den spanske banksektoren. Rapporten er senere også offentliggjort. Kommisjonens vurderinger er stort sett positive. Men det blir krevende for Spania å få ned det store budsjettunderskuddet (rundt 7 pst. i 2013) til bærekraftige nivåer. Målet om å komme ned under 6 pst. i 2014 er innen rekkevidde, men bare hvis budsjettet gjennomføres strengt. Selv da vil den offentlige gjelden passere 100 pst. av BNP i inneværende år og stige ytterligere i 2015. Også den private gjelden er svært høy og kan være et hinder for den framtidige veksten etter at også Spania nå kommer ut av resesjonen i 2014. Arbeidsledigheten kan forbli den høyeste i Europa i lang tid framover. Kommisjonen konstaterer at den spanske banksektoren er i en betydelig bedre posisjon etter støtteprogrammet, og at den ble profitabel igjen i løpet av fjoråret. En ny rapport skal legges fram til høsten.

Den økonomiske utviklingen

Drøfting av den økonomiske situasjonen generelt er stort sett alltid tema på møtene i Eurogruppen, og denne gangen forelå det også ferske foreløpige makroprognoser fra Kommisjonen, offentliggjort samme dagen, for å understøtte meningsutvekslingen på dette området. Det vises til [vedlagte rapport](#) fra EU-delegasjonen og OECD-delegasjonen av 6. mai om hovedpunktene i Kommisjonens *Spring economic Forecast* for de neste to årene. Det er ikke gjort betydelige endringer i anslagene siden prognosene som ble lagt fram i november og februar. Utviklingen bekrefter at omslaget i den økonomiske veksten etter kriseperioden som kom for EU samlet og eurosonen for om lag et år siden, følges av en moderat vekst både i år og neste år. Veksten varierer likevel betydelig mellom landene. Den samlede arbeidsledigheten som andel av arbeidsstyrken nådde toppen i 2013,

og Kommisjonen ser for seg en svak reduksjon de kommende to årene. Selv om veksten blir moderat gjennom prognoseperioden ut 2015 er den i ferd med å bli bredere fundert, og innenlands konsum og investeringer vil etter hvert overta som viktigste vekstfaktorer.

Direkte rekapitalisering av banker

Temaet har vært drøftet lenge i Eurogruppen, og en har avventet det endelige utfallet av prosessene om Single Resolution Mechanism, SRM og Bank Recovery and Resolution Directive, BRRD. Etter de endelige plenumsavstemningene om disse regelverkene i Europaparlamentet 15. april, kan Eurogruppen nå konkludere om rammeverket for direkte rekapitalisering av banker fra ESM innen rimelig tid. Dijsselbloem la på dette møtet fram et forslag til rammeverk med sikte på å at det kan fattes en endelig politisk beslutning i juni. Forslaget inneholder betingelser for når det kan søkes om direkte lån fra ESM til enkeltbanker for å sikre tilstrekkelig rekapitalisering. Offentlige myndigheter i landet må dokumentere at staten ikke er i stand til å yte tilstrekkelig finansiell støtte uten at det får store negative konsekvenser for utviklingen i offentlige budsjetter, og den berørte banken/bankgruppen må dokumentere at den ikke på egen hånd er i stand til å oppfylle kapitalkravene som stilles. I tillegg må banken være tilstrekkelig strategisk viktig eller kunne true den finansielle stabiliteten i eurosonen hvis den kommer i en krisesituasjon. I tillegg legges det selvsagt til grunn at direkte lån fra ESM først kan vurderes etter at *bail-in* er gjennomført etter etablerte regler og opparbeidete krisefond er benyttet. Og det har hele tiden blitt presisert at det bare er i unntakstilfeller at direkte rekapitalisering fra ESM kan bli vurdert.

Møter under italiensk formannskap høsten 2014:

September

- 12.** Møte i Eurogruppen
- 13.** Uformelt møte i ECOFIN

Oktober

- 13.** Møte i Eurogruppen
- 14.** Møte i ECOFIN
- 23. - 24.** Møte i Det europeiske råd

November

- 6.** Møte i Eurogruppen
- 7.** Møte i ECOFIN

Desember

- 8.** Møte i Eurogruppen
- 9.** Møte i ECOFIN
- 18. - 19.** Møte i Det europeiske råd

For øvrig opplyste presidenten for ESM, Klaus Regling, etter møtet at landenes forhåndsinnbetaling av kapital til ESM ble fullført i slutten av april. Dermed er summen av *payed-in-capital* noe i overkant av 80 mrd. euro, og er sammen med garantiene fra medlemslandene grunnlag for at ESM når den forutsatte samlede utlånskapasitet på 500 mrd. euro.

Her er den samlede [oppsummeringen](#) fra Eurogruppens president Dijsselbloem etter møtet 5. mai.

ECOFIN 6. mai

Denne gangen ble det brukt mye tid til å drøfte skattespørsmål under ECOFIN-møtet, jf. omtale i avsnittet om skatt nedenfor.

Også ECOFIN hadde en gjennomgang av den samlede økonomiske utviklingen i EU på bakgrunn av Kommisjonens *Spring Economic Forecast*, jf. henvisning til dette under omtalen av Eurogruppemøtet ovenfor, og av enkeltlandene basert også på Kommisjonens dybdeanalyser av makroubalanser som ble lagt fram i mars. ECOFIN konkluderte vedrørende de påpekte makroubalansene ved å slutte seg til Kommisjonens beskrivelser og vurderinger av disse. Det vises til omtale av Kommisjonens rapport om makroubalansene i [Økonominytt nr. 2/14](#).

Dette innebærer at ECOFIN slutter seg til vurderingene om at 14 av medlemslandene har makroøkonomiske ubalanser av ulike slag og alvorlighetsgrad, herunder at Kroatia, Italia og Slovenia for tiden har betydelige slike ubalanser og at Irland, Spania og Frankrike har ubalanser som fordrer avgjørende politiske tiltak. Mange av disse ubalansene gjelder offentlige finanser, private gjeldsnivåer og utviklingen i konkurranseevne. [Her](#) er konklusjonene etter ECOFIN-møtet om Kommisjonens in depth reviews.

EU-landene har nå i slutten av april og begynnelsen av mai oversendt sine oppdaterte reform- og stabilitetsprogrammer til Kommisjonen. Kommisjonen skal vurdere disse på bakgrunn av de makroubalansene

som også Rådet erkjenner at flere av landene har, og vil komme med sine landspesifikke tilrådinger i juni om hvilke tiltak landene må gjennomføre. Ettersom disse blir forpliktende for landene hvis Rådet slutter seg til dem før sommeren, i hvert fall i den forstand at de berørte landene vil møte kravene igjen ved neste korsveg dersom de ikke følger opp tilstrekkelig, kan nok debatten omkring ubalansene bli skjerpet ved ECOFIN-møtet i slutten av juni.

Øvrige vedtak

Det vesentligste av disse var ECOFINs vedtak av direktivet om *Bank Recovery and Resolution* (BRRD). Dette var et endelig formelt vedtak i Rådet som ble gjort uten nærmere diskusjon, etter enigheten som ble oppnådd med Europaparlamentet tidligere i vår og parlamentets endelige plenumsvedtak om dette 15. april.

Den lange listen med andre mer perifere saker og enkelte vedtak som ble håndtert på ECOFIN-møtet, framgår av den [fullstendige pressemeldingen](#) etter møtet.

Bankunionen

Europaparlamentet rakk å gjøre sine endelige plenumsvedtak om både Single Resolution Mechanism (SRM), krisehåndteringsregverket for banker (BRRD) og innskuddgarantidirektivet (DGSD) innen mandatperioden for EP gikk ut før EU-valgene. Dermed ligger det til rette for at bankunionen for eurosonen og de øvrige medlemslandene som ønsker å slutte seg til, kan etableres som forutsatt fra kommende årsskifte. ESB skal bli operativ som overordnet tilsyn (SSM) i november og SRM kan iverksettes 1. januar 2015.

Vedlagt følger en [kort oversikt](#) over elementene i bankunionen og noen tilknyttede regelverk. Oversikten er utarbeidet av praktikant Ragnhild Sjoner Syrstad i EU-delegasjonen.

I forbindelse med vedtakene i Europaparlamentet 15. april sendte også Kommisjonen ut pressemeldinger som gir en kortfattet gjennomgang av elementene i henholdsvis [SRM](#), [BRRD](#) og [DGSD](#).

II SKATT

ECOFIN - Finansministrenes møte 6. mai

ECOFIN hadde denne gangen to viktige skattesaker på agendaen

- innstramminger i EUs mor-/datterdirektiv og
- redegjørelse for status i det utvidede samarbeidet om en avgift på finansielle tjenester (Financial Transaction Tax – FTT).

Under gjennomgangen av FTT, var temperaturen denne gang uvanlig høy, riktignok med enkelte avvæpnende smil fra skattekommisær og ECOFIN-formann mot slutten av debatten. Behandlingen av mor-/datterdirektivet gikk fredeligere for seg, men heller ikke her ble det oppnådd noen endelig enighet.

Mor-/datterdirektivet – problemet med dobbelt fritak for skatt

Mor-/datterdirektivet - dobbeltbeskatning kontra ikke-beskatning

For å hindre at et overskudd blir beskattet flere ganger i samme selskapskjede, pålegger [mor-/datterdirektivet](#) på nærmere vilkår skattefritak på overskudd som utdeles til konsernselskaper over landegrensene. Mottaker skal fritas for skatt på utbytte både i mottakerstaten og i utbetalingsstaten. På denne måten skal man hindre at samme overskudd blir beskattet to eller flere ganger i ulike deler av konsernet (økonomisk dobbeltbeskatning). Forutsetningen for at det skal være behov for fritak, er imidlertid at overskuddet som gir grunnlag for utdelingen har blitt beskattet, hvilket ikke alltid er tilfelle.

I november 2013 fremla Kommisjonen [forslag om endringer](#) i direktivet med sikte på å fjerne smutthull som muliggjorde dobbelt fritak for skatt. Forslaget er todelt.

Hybride finansielle instrumenter

Den ene delen tar sikte på å hindre at det oppnås total skattefrihet på avkastningen av såkalt hybride instrumenter. «Hybrid»-betegnelsen har sin bakgrunn i at avkastningen på instrumentene faller under ulike skattemessige kategorier i de forskjellige medlemsstatene, typisk at utbetalingsstaten anser avkastningen som fradragsberettigede *renter*, mens mottakerstaten anser den som skattefritt *utbytte*. Dette vil medføre dobbel skattefrihet. Kommisjonen ønsker å motvirke slik dobbel skattefrihet og har derfor fremsatt forslag om at direktivet likevel ikke skal gi rett til skattefrihet i mottakerstaten, dersom utbetalingsstaten har gitt datterselskapet skattefradrag for betalingen. At man på denne måten legger den skattemessige klassifikasjonen i utbetalingsstaten til grunn, er i tråd med prinsippene i EUs Code of Conduct på skatteområdet.

I disse tilfellene er det ikke nødvendigvis omgåelse i egentlig forstand inne i bildet. En slik utilsiktet skattefrihet behøver ikke å være resultat av skatteplanlegging, og kan nærmest være en automatisk følge av forskjeller i medlemsstatenes lovgivning.

Generell omgåelsesregel

Den andre delen av forslaget innfører en obligatorisk omgåelsesregel i direktivet, slik at man på generell basis skal sikre at overskudd skatlegges én gang. Omgåelsesregelen skal sikre at fritaket som hjemles i mor-/datterdirektivet ikke skal anvendes i tilfeller hvor kunstige arrangementer anvendes for å oppnå en urettmessig skattefordel i strid med direktivets ånd og målsettinger. Der er for eksempel mulig for selskapene å utnytte direktivet gjennom å - ad omveier - flytte overskudd innen konsernet til datterselskaper i land med lavere skattesatser (eller ingen skatt i det hele tatt) med visshet om at direktivet hindrer beskatning av utdelingen til morselskapet i «normalskattelandet». Omgåelse kan også være mulig ved tilfeller av hybride *selskaper*, dvs. hvor et selskap anses som et eget skattesubjekt etter én stats regler, men som en transparent enhet i den annen stat. Det vil i denne sammenheng føre for langt å gå nærmere inn på *hvordan* selskapene kan innrette seg for å oppnå skattefrihet, men det er utviklet sofistikerte systemer/strukturer i dette øyemed. Dette kan være mer eller mindre lovlige strukturer, avhengig av de faktiske omstendigheter og hvordan den enkelte stats internlovgivning er utformet.

Ved anvendelse av denne omgåelsesregelen kan medlemsstatene altså «se igjennom» fiktive, skattemotiverte arrangementer, og i stedet skatlegge virksomheten ut fra dens reelle økonomiske substans. Mor-/datterdirektivet inneholder allerede en omgåelsesregel som medlemsstatene frivillig kan innføre. Den eksisterende regelen er ifølge Kommisjonen uklar og tvetydig, og dessuten ønsker man nå å gjøre den nye omgåelsesregelen obligatorisk. De nærmere kriterier for om det skal foretas gjennomskjæring eller om tilpasningen skal anses lovlig, er svært viktige, og må nødvendigvis inneholde en del skjønnsmessige vurderinger.

Behandlingen i ECOFIN 6. mai

Forut for ECOFIN-møtet 6. mai, var det klart at behandlingen av de to delene av forslaget ville bli splittet, slik at man kun skulle behandle forslaget vedrørende hybride instrumenter i dette møtet. Det foreligger allerede bred enighet blant medlemsstatene om behovet for tiltak i disse tilfellene. Når det gjelder den generelle omgåelsesregelen, er dette et forslag det «måtte arbeides ytterligere med» for å sitere den greske finansminister og ECOFIN-formann Ioannis Stournaras. Flere medlemsland er skeptiske til en slik generell omgåelsesregel, og det kommer antakelig til å ta lang tid før man, om mulig, oppnår noe kompromiss. I denne sammenheng må det også tas i betraktning at en regel som fastlegger de nærmere kriterier for hva som skal regnes som konstruerte skattearrangementer, indirekte vil kunne danne presedens også utover mor-/datterdirektivets virkeområde. Flere land er på generell basis motvillige til å innføre gjennomskjæringsregler.

Men heller ikke del delen av de foreslåtte endringene i mor-/datterdirektivet som gjelder hybride instrumenter lyktes man å oppnå full politisk enighet om denne gangen. Noe overraskende var Sverige blant dem som hadde innvendinger. Finansminister Anders Borg ønsket ytterligere forsikringer fra Kommisjonen om at visse typer svenske finansselskaper ikke ville bli skadelidende. Visstnok skyldtes denne bekymringen at det i enkelte ledd av den aktuelle typen selskapskjeder gis fradrag i Sverige for utbetalinger til et morselskap i annen stat, til tross for at betalingen er å anse som utbytte. Grunnen til fradraget gis, er at inntekten allerede har vært skattlagt lenger ned i selskapskjeden. Svenskene ønsket garanti for at utbyttebetalingen til morselskapet fremdeles skulle fritas for skatt i mottakerstaten etter mor-/datterdirektivet (altså selv om det er gitt svensk fradrag for utbetalingen), siden beskatning av virksomhetsoverskuddet allerede hadde funnet sted lenger ned i kjeden.

Skattekommissær Algirdas Semeta forsikret i møtet om at siden utbetalingen både i Sverige og mottakerstaten ble ansett som utbytte, ville endringen i mor-/datterdirektivet ikke medføre beskatning i mottakerstaten. Borg ville uansett at dette skulle klargjøres i ordlyden, men uttrykte samtidig at Sverige ellers ikke hadde innvendinger til forslaget. Sverige har i etterkant blitt kritisert i media for å forsinke prosessen med angivelig grunnløse innvendinger.

I tillegg hadde Malta enkelte innvendinger til ordlyden, som var blitt endret i forhold til tidligere kommisjonsutkast. Portugal, Spania, Storbritannia og Luxembourg uttrykte på sin side at de ikke hadde problemer med ordlyden og at de siste utestående usikkerhetsmomentene burde bli ryddet av veien i løpet av de neste to uker, slik at man oppnådde politisk enighet på neste ECOFIN-møte 20. juni.

Delegasjonen vil følge det videre arbeidet i Kommisjonen og Rådet, både mht. hybrid-tilfellene og den generelle gjennomskjæringsregelen som er foreslått i mor/datterdirektivet.

Se ellers vår tidligere omtale av forslaget på side 14-15 i vår [rapport fra november 2013](#).

Status i samarbeidet om en avgift på finansielle transaksjoner (Financial Transaction Tax – FTT)

Avgift i motvind

Den andre skattesaken som ble behandlet på ECOFIN 6. mai er den mye omtalte avgiften på finansielle transaksjoner. Elleve av medlemsstatene (blant annet Tyskland, Frankrike, Italia og Spania) har siden 2013 deltatt i en særskilt, utvidet samarbeidsprosedyre om å innføre avgift ved omsetning av finansielle produkter. Bakgrunnen for spesialprosedyren er at man ikke lyktes i å oppnå enighet blant samtlige medlemsstater om å arbeide for innføring av en slik avgift.

Rådet godtok den utvidede samarbeidsprosedyren i januar 2013. I april samme år brakte Storbritannia, som er blant de sterkeste motstanderne av avgiften, Rådets godkjenning inn for EU-domstolen. Rådets juridiske tjeneste har vurdert avgiften til å være i strid med EU-rettslige og internasjonale prinsipper, noe Kommisjonens juridiske avdeling på sin side er uenig i. EU-domstolen avviste søksmålet 30. april i år på grunnlag av at anførselene i saken ble ansett premature. Storbritannia hadde i stevningen bl.a. anført at transaksjonsavgiften ville stride mot internasjonale skattejurisdiksjonsregler og ha konkurransevridende effekter utover samarbeidsområdet, noe domstolen avviste å ta stilling til før avgiften eventuelt ble en realitet.

Formål og hovedinnhold

Formålet med avgiften er både å harmonisere de ulike transaksjonsavgiftene som allerede eksisterer i noen av medlemsstatene og å sikre at finanssektoren bidrar med sin andel av inntektene til budsjettene. I det følgende gjennomgås en del sider ved den planlagte avgiften slik den har blitt presentert i ulike fora, men uten at dette på noen måte kan betraktes som en eksakt og utførmende beskrivelse av forslagets innhold. Det er fremdeles store usikkerhetsmomenter knyttet til hvordan en slik avgift skal og bør se ut.

Satser samt skattesubjekter/verdipapirer omfattet av avgiften

De foreslåtte satsene er 0,1 på omsetning av aksjer og 0,01 pst. på omsetning av derivater. Siden det dreier seg om minimumssatser, kan medlemsstatene ev. fastsette høyere satser dersom de ønsker dette. Avgiften skal etter forslaget bare pålegges dersom minst en av partene er en *finansiell institusjon* (se nedenfor om dette) som enten handler for egen regning, for en annen persons regning eller opptre på vegne av en av transaksjonspartene. Blant instrumentene som foreløpig omfattes er aksjer, obligasjoner, investeringsbevis, pengemarkedsinstrumenter, gjenkjøpsavtaler og avledede finansielle instrumenter (derivater) som opsjoner, forwards, futures og swaps.

Avgiften skal bare gjelde for transaksjoner i annenhåndsmarkedet, ikke ved førstegangsutstedelse/emisjoner. Det er videre gjort unntak for en del finansielle aktiviteter, slik som f.eks. forsikringsavtaler, lån, forbrukerkreditt og valutakjøp, med mindre disse også omfatter transaksjoner med underliggende finansielle instrumenter.

Geografisk virkeområde

Noe av det mest kontroversielle ved forslaget er hvilken geografisk tilknytning til samarbeidsområdet som kan utløse avgiftsplikt. Etter hva vi har klart å bringe på det rene, vil avgiften utløses i følgende alternative situasjoner:

- 1) Hvor det handles verdipapirer med et finansforetak i et av samarbeidslandene. Dette innebærer at et foretak hjemmehørende utenfor et samarbeidsstat, som handler med en finansinstitusjon i en samarbeidsstat, vil kunne bli FTT-pliktig til sistnevnte stat. Dette benevnes «etableringsprinsippet» eller «motpartprinsippet».

- 2) Hvor det handles med verdipapirer som er utstedt i en av de samarbeidende statene. Dette innebærer at avgift også kan utløses også i de tilfellene begge parter er hjemmehørende utenfor samarbeidsstatene. Dette benevnes «utstedelsesprinsippet». (Dette prinsippet er nytt i forhold til det opprinnelige kommisjonsforslaget.)

I begge situasjoner vil altså FTT utløses, men etableringsprinsippet/motpartprinsippet skal etter forslaget gå foran utstedelsesprinsippet når det skal fastlegges hvilken stat det eventuelt skal betales avgift til. Dersom det foreligger hjemmel etter etablerings-/motpartprinsippet, skal altså avgiften tilfalle den staten hvor transaksjonsparten er etablert.

Hvilke enheter?

Det er i utgangspunktet den aktuelle finansinstitusjonen som skal hefte for betalingen av avgiften, men det kan tenkes et sekundæransvar også for juridiske og fysiske kontraktsparter.

Nok et vanskelig spørsmål har vært hvilke enheter som konkret skal omfattes. I utgangspunktet gjelder avgiften for finans-/kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper, investeringsselskaper/foreninger og pensjonsfond. Enkelte medlemsland har etter det vi kjenner til blant annet ønsket å unnta pensjonsfond.

Transaksjoner med den europeiske sentralbank (ECB) og medlemsstatenes sentralbanker skal være unntatt fra avgift. Det samme gjelder en rekke EU-institusjoner, internasjonale finansielle institusjoner, transaksjoner med eurolandenes lånemekanismer (ESM), verdipapirsentraler i sin funksjon av sådanne og organer i medlemsstatene som forvalter offentlig gjeld. Handel med statsobligasjoner er imidlertid foreløpig omfattet av avgiften.

Tiltak mot omgåelse

Forslaget inneholder en bestemmelse for å motvirke omgåelse. Denne innebærer at det skal ses bort fra konstruerte arrangementer uten forretningsmessig begrunnelse som anses å ha som hovedformål å unngå beskatning/oppnå skattemessige fordeler. Slike arrangementer skal vurderes etter sin økonomiske substans og pålegges avgift i tråd med denne.

Opplysninger/Inndrivelse

Forslaget suppleres av øvrig EU-lovgivning, herunder reglene om administrativ bistand og inndrivelse. Dette betyr at også skattemyndigheter i land som ikke deltar i samarbeidet vil være forpliktet til å gi opplysninger slik at det kan fastsettes en korrekt avgift i det samarbeidende landet. Ikke-deltakende land skal imidlertid ikke selv fastsette eller oppkreve avgiften, men derimot bistå med inndrivelse dersom den ikke blir betalt av den aktuelle institusjonen.

Sterkt engasjement på ECOFIN

Avgiften har hittil vært drøftet på teknisk nivå i Rådets arbeidsgruppe (Working Party in Tax Questions – Indirect Taxation), hvor alle 28 medlemsland deltar, men hvor kun de medlemsland som deltar i samarbeidet har stemmerett. Avgiften har imidlertid ikke tidligere vært debattert i ECOFIN.

Temperaturen i møtet 6. mai var som nevnt høy, med relativt sterk kritikk fra medlemsstatene utenfor samarbeidssonen. Rett før møtet hadde det greske formannskapet presentert en felleserklæring fra de samarbeidende statene hvor det tas sikte på en trinnsvis innføring av avgiften i disse statene fra 1. januar 2016. Den trinnsvis tilnærmingen innebærer blant annet at avgiften etter planen først skal få anvendelse for aksjer og visse derivater, med mulighet for senere utvidelse til andre produkter, som obligasjoner mv.

Ekstraterritorielle virkninger

Kritikken fra de øvrige medlemsstatene gikk særlig på at avgiften så ut til å kunne få effekter utenfor samarbeidssonen, og at det ikke var foretatt undersøkelser av hvor store disse virkningene ville bli. Videre ble det kritisert at det hadde vært liten grad av transparens i prosessen så langt, og at de landene som stod utenfor måtte inkluderes mer i diskusjonene om avgiftens innhold fremover. Slovenia har av innenrikspolitiske grunner midlertidig trukket seg fra samarbeidet, noe som innebærer at det i øyeblikket er 10 stater som samarbeider om transaksjonsavgiften.

Ikke uventet var det særlig den britiske finansministeren George Osborne som uttalte seg kritisk. Han mente de samarbeidende statene gjerne måtte få påføre sine egne kapitalmarkeder negative effekter gjennom en slik avgift, men at det var uakseptabelt at avgiften også kunne få virkninger i statene utenfor samarbeidet. Osborne mente at de aktuelle statene hadde bevisbyrden for at avgiften ikke ville få skadelige virkninger i øvrige medlemsland og at prosessen så langt hadde vært svært lite transparent.

Frankrikes og Tysklands finansministre (som deltar i FTT-samarbeidet) påpekte på sin side at man burde ta en skritt tilbake og se på hvordan finanskrisen etter deres oppfatning hadde synliggjort behovet for tiltak mot spekulativ virksomhet i finansmarkedet. En avgift på finansielle transaksjoner kunne representere et av flere virkemidler for å motvirke fremtidige kriser. De mente det nå var viktig at Europa viste handlekraft i praksis og at man ikke nøyde seg med bare å debattere ulike tiltak. De uttrykte også at også de samarbeidende statene ønsker en transparent og åpen prosess, og at man har behov for innspill også fra statene som står utenfor samarbeidet.

Den danske økonomiministeren Margrete Vestager, understreket at dette ikke måtte oppfattes som en uenighet om hvorvidt man skal skattlegge finanssektoren eller ikke. Danmark er for skattlegging av finanssektoren, og har innført nasjonale regler for å skattlegge den hardere. Danmark mener imidlertid at FTT ikke er noen god måte å skattlegge de aktuelle virksomhetene på.

Skattekommissær Semeta oppfordret nå de samarbeidende landene til å intensivere arbeidet med en omforent kompromiss, slik at den første delen av avgiften kan bli innført fra 1. januar 2016.

På side 8 og 9 i [Rådets pressemelding](#) etter an man lese mer om de to skattesakene som ble behandlet på ECOFIN 6. mai. Du kan også lese mer om avgiften på finansielle transaksjoner på DG Taxuds [hjemmesider](#), samt i delegasjonens rapporter fra [februar 2014](#), [desember 2013](#) og [september 2013](#).

III BUDSJETT

Framgang i prosedyren for budsjettåret 2015

Europakommisjonen planlegger å legger fram sitt forslag til EUs årlige budsjett for 2015 25. juni 2014. Dette er rundt en måned senere enn i tidligere år, grunnet valget til Europaparlamentet 22.- 25. mai. Generalkommissær for budsjett, Janusz Lewandowski, skal presentere estimater til Parlamentets budsjettkomité på et ekstraordinært møte 11. juni.

Parlamentets budsjettkomité vil deretter vedta sine posisjoner til Kommisjonens forslag i slutten av september, før budsjettet behandles videre i plenum 22. oktober. Trilogforhandlinger mellom Rådet, Parlamentet og Kommisjonen er planlagt 28. oktober til 17. november. Ambisjonen er at det oppnås enighet i disse forhandlingene i tide til at Parlamentet kan vedta det endelige budsjettet i plenum 26. november 2014.

Lars-Erik Østby
Finansråd
leos@mfa.no
+47 23 953 457
+32 (0) 2 238 74 75

Astrid Erlingsen
Finansråd
aser@mfa.no
+47 23 953 477
+32 (0) 2 238 74 77

Ragnhild Sjoner Syrstad
Praktikant
ragnhild.sjoner.syrstad@mfa.no
+47 239 53 319
+32 (0)4 74191344